

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

БІЛИК ЄЛІЗАВЕТА СЕРГІЇВНА

Допускається до захисту:
завідувач кафедри психології
д.економ.наук, к. псих.н., професор
В.А. Оверчук
«___» _____ 2024 р.

**ОБРАЗ ПЕДАГОГА У ДІТЕЙ З РІЗНИМ РІВНЕМ УСПІШНОСТІ У
НАВЧАННІ**

Спеціальності 053 Психологія

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота

Керівник:

Васюк К. М.,
к. псих. н., доцент,
доцент кафедри психології

Оцінка: ____/____/____

(бали за шкалою ЄКТС/за національною шкалою)

Голова ЕК: _____

(підпис)

Вінниця-2024

АНОТАЦІЯ

Білик Є. С. Образ педагога у дітей з різним рівнем успішності у навчанні. Спеціальність 053 «Психологія».

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2024.

У бакалаврській роботі досліджено образ педагога у дітей з різним рівнем успішності у навчанні.

На основі отриманих результатів було показано, що у дітей з високим рівнем успішності у навчанні спостерігається більш позитивний образ вчителя. Вони відзначаються вищим рівнем довіри, захоплення та відчуття підтримки з боку вчителя. У той же час, діти з низьким рівнем успішності у навчанні частіше мають негативні уявлення про вчителя. Вони можуть відчувати меншу підтримку та розуміння з боку вчителя, що може впливати на їхню мотивацію та навчальні досягнення.

Встановлено, що сприйняття образу педагога у дітей значно впливає на їхню навчальну діяльність та відносини з навчальним процесом. Такі результати дослідження можуть мати важливе значення для розвитку педагогічної практики та підвищення якості навчання та виховання.

Ключові слова: Мотивація, навчання, негативне ставлення, образ педагога, педагогічні стилі, позитивне ставлення, різні рівні успішності, сприйняття.

60 с., 14 табл., 1 діаграма, 3 дод., 50 джерел.

ABSTRACT

Bilyk E. S. The image of the teacher in children with different levels of success in learning. Specialty 053 "Psychology". Vasyl'Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2024.

In her bachelor's thesis, she studied the image of a teacher in children with different levels of academic performance.

Based on the results, it was shown that children with a high level of academic achievement have a more positive image of the teacher. They are characterized by higher levels of trust, admiration, and a sense of support from the teacher. At the same time, children with low academic achievement are more likely to have negative perceptions of teachers. They may feel less supported and understood by the teacher, which can affect their motivation and academic achievement.

It was found that children's perception of the teacher's image significantly affects their learning activities and relationships with the learning process. Such results of the study may be important for the development of pedagogical practice and improvement of the quality of education and upbringing.

Keywords: Motivation, learning, negative attitude, teacher's image, pedagogical styles, positive attitude, different levels of success.

60p., 14 tabl., 1 pictures, 3 aps., 50 items.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБРАЗУ ПЕДАГОГА	
1.1 Підходи до вивчення впливу педагога на успішність навчання дітей.....	10
1.2 Психологічні аспекти сприйняття дітьми образу вчителя.....	16
1.3 Чинники, що впливають на формування образу педагога.	21
Висновок до розділу 1	
РОЗДІЛ 2 МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОБРАЗУ ПЕДАГОГА У СВІДОМОСТІ ДИТИНИ	
2.1. Опис вибірки та етапів організації дослідження	27
2.2. Опис методик дослідження.....	29
Висновок до розділу 2	
РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБРАЗУ ПЕДАГОГА У ДІТЕЙ З РІЗНИМ РІВНЕМ УСПІШНОСТІ В НАВЧАННІ	
3.1. Результати дослідження успішності дітей у навчанні	38
3.2. Результати дослідження образу педагога у дітей з різним рівнем успішності.....	51
Висновок до розділу 3	
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	64
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Актуальність: В наш час педагогічний процес має значний вплив на формування особистості дитини. Образ педагога є одним із ключових факторів, що впливають на взаємовідносини учня з навчальним середовищем та його успішність у навчанні. Розуміння впливу образу педагога на психологічний статус дитини допоможе вдосконалити педагогічні підходи та методи роботи з учнями різної успішності. Це може мати позитивний вплив на навчальний процес та психологічний комфорт дітей. З розвитком сучасних підходів до навчання, таких як інклюзивна освіта та диференціація навчання, стає все важливіше розуміти, як образ педагога впливає на учнів з різними потребами та можливостями. Незважаючи на важливість теми, досліджень щодо конкретного впливу образу педагога на психологічний статус учнів з різним рівнем успішності в навчанні є недостатньо.

Не зважаючи на важливість теми, досліджень щодо конкретного впливу образу педагога на психологічний статус учнів з різним рівнем успішності в навчанні є недостатньо. Існуючі дослідження здебільшого фокусуються на загальних аспектах, не враховуючи різноманіття учнівських груп та індивідуальних особливостей дітей. Тому є потреба у більш глибоких та диференційованих дослідженнях, що дозволять краще зрозуміти специфіку впливу образу педагога на різні категорії учнів.

Мета дослідження: дослідити особливості образу педагога у дітей з різним рівнем успішності в навчанні.

Об'єкт дослідження: образ педагога у свідомості учня.

Предмет дослідження: особливості образу педагога у дітей з різним рівнем успішності у навчанні.

Гіпотезу дослідження складо припущення, що образ педагога, який формується в уявленнях дітей, обумовлює їх мотивацію до навчання,

ставлення до навчання та академічні досягнення. Цей вплив може виявити різницю в залежності від рівня успішності учнів в навчанні, і можуть існувати відмінності в сприйнятті та уявленнях про вчителя між високопродуктивними і менш високопродуктивними учнями.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати теоретичні дослідження щодо образу педагога та виявити чинники його формування.
2. Визначити критерії успішності у навчанні та провести аналіз вибірки для їх перевірки.
3. Порівняти образ педагога у школярів з різними рівнями навчальної успішності.

Методи дослідження. Теоретичні: аналіз і систематизація джерел з теми дослідження.

Емпіричні: 1. Аналіз документів, використовуючи конкретний журнал для оцінки успішності в навчанні було знайдено інформацію про оцінки, прогрес учнів, їх здобуті знання, а також дані щодо різних аспектів навчання, таких як педагогічні методи та взаємодія в класі. Аналіз цих даних допоміг зробити обґрунтовані висновки щодо факторів, що впливають на успішність навчання.

2. Опитувальні методи: анкета для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової (модифікована) - цей метод використовується для визначення рівня знань, розуміння та вмінь учнів. Основна ідея методу полягає в тому, щоб дозволити учням відповідати на питання не тільки шляхом розуміння матеріалу, а й застосовувати свої знання для вирішення проблемних ситуацій. Таким чином, метод Лусканової сприяє розвитку критичного мислення та аналітичних навичок учнів.

3. Анкетування «яким повинен бути вчитель очима учнів» є методом соціологічного дослідження, що використовується для збирання думок, переконань та відчуттів учнів щодо ролі та характеристик вчителя. Цей метод дозволяє зрозуміти сприйняття учнями вчителя як особи, що має великий вплив на їхнє навчання та розвиток.

4. Аналіз продуктів діяльності: Есе на тему «Мій улюблений педагог та не улюблений» є методом описового аналізу, який використовується для висловлення особистої думки та дослідження власного досвіду стосовно педагогічної діяльності. Цей метод полягає у письмовому викладі власних вражень, емоцій та думок щодо певних аспектів навчання та взаємодії з вчителями.

Практична значущість: Результати дослідження допоможуть педагогам краще розуміти важливість їхнього образу та впливу на психологічний статус учнів. Це може призвести до удосконалення методів роботи з учнями, підвищення їхньої мотивації та академічної успішності. Знання про те, як образ педагога впливає на учнів з різним рівнем успішності, дозволить адміністрації шкіл та освітнім установам створити більш сприятливе навчальне середовище для всіх дітей. Це може включати навчальні програми, які більш інклюзивні та спрямовані на індивідуальні потреби учнів. Успішний педагогічний вплив може стимулювати учнів до активного навчання, розвитку самооцінки та позитивного ставлення до навчання. Це в свою чергу може сприяти покращенню якості освіти та підвищенню академічних досягнень учнів.

Теоретична значущість: Дослідження дозволить розглянути роль педагога не лише як посередника у процесі навчання, але й як важливого фактора у формуванні психологічного статусу учнів. Це допоможе розширити та уточнити наявні теоретичні уявлення про взаємозв'язок між образом

педагога та психологічним статусом дітей. Також дозволить виявити, як саме образ педагога впливає на психічний статус учнів з різним рівнем успішності в навчанні. Це сприятиме розвитку теорій психологічного розвитку та допоможе виявити нові шляхи для подальших досліджень у цій області. Розглядання впливу образу педагога на психологічний статус учнів вимагає розвитку нових методологічних підходів та інструментів дослідження.

Новизна: Дослідження враховує, що учні мають різний рівень успішності в навчанні, що може впливати на їхнє сприйняття та відношення до педагогів. Це дозволяє зробити більш глибокий аналіз впливу образу педагога на психологічний статус учнів з різними академічними досягненнями.

Апробація: Результати дослідження було апробовано на III Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми реалізації адаптаційного потенціалу особистості в сучасних умовах життєдіяльності» (16-17 листопада 2023 року на базі кафедри психології Донецького національного університету імені Василя Стуса.), а також II Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасної психології у вимірах війни і миру: проблеми, досвід, нові концепції та перспективи» (16-17 травня 2024 року на базі кафедри психології Донецького національного університету імені Василя Стуса.)

Структура кваліфікаційної бакалаврської роботи: Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних посилань з 50 найменувань, додатків. Загальний обсяг роботи 63 сторінки, містить 14 таблиць, 1 рисунок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОБРАЗУ ПЕДАГОГА

1.1. Підходи до вивчення впливу педагога на дітей та образу педагога у свідомості дитини

Деякі з цих образів є несумісними з педагогічною діяльністю, оскільки можуть руйнувати позитивний образ вчителя перед батьками і дітьми.

Вихід деяких вчителів за рамки прийнятих норм може призвести до втрати позицій образу вчителя. Цю ситуацію можна виправити за допомогою соціальної реклами, яка спрямована на формування позитивного образу педагога, але зараз цей метод використовується мало.

Поняття «педагог» охоплює широкий спектр явищ: це професія, вид професійної діяльності, а також людина, яка втілюється у професії як індивід, особистість, суб'єкт діяльності та індивідуальність. Вплив вчителя на дитину визначається тим, як він формує в ній позитивне ставлення до навчання, що веде до виникнення "юного бажання" ходити до школи. Особливо важливим є спосіб подачі матеріалу в молодших класах та постановка заохочень за виконану роботу, оскільки це формує майбутній інтерес до навчання. Завдяки цьому етапу розвитку дитина формує любов до мови, математики та інших предметів.

В сучасних дослідженнях учені характеризують педагога як суб'єкт професійної діяльності з властивістю самостійного вибору свого способу життєдіяльності та його реалізації у професійній сфері. Педагог володіє здатністю до самопізнання, самоспостереження, саморегуляції і самоосвіти. Він є діалогічним, відповідальним і ініціативним, маючи можливість обирати

зміст, способи і засоби своєї діяльності [Н. Радіонова, В. Сластенін, А. Тряпціна та ін.].

Дослідження Г. Ф. Янгірової, що оцінювало образ вчителя з точки зору учнів, виявило декілька типів вчителів:

Перший тип – «добрий» вчитель, якого уявляють учні у класичному костюмі. Він вміє відповідати на будь-які питання, не використовує строгих методів і завжди готовий допомогти. Цей образ є дружелюбним і відкритим.

Другий тип – «Вчителька-Барбі», яка має сучасний молодіжний стиль і розуміє учнів, дозволяючи їм все. Вона не ставить жорстких вимог і сприймається як подруга. Цей образ характеризується легковажністю і спокусливістю.

Третій тип – «Вчителька без комплексів», яка не має чітких вимог і є відкритою та розкутою. Вона не створює дистанції з учнями і сприймається як об'єкт для відпочинку. У навчанні вона не дуже вимоглива.

«Суворий" вчитель» - класичний образ.

Деякі аспекти проблеми формування професійно-педагогічного іміджу майбутнього вчителя вже вивчені вченими, які досліджували такі напрямки як психологія індивідуальності (Б. Ананьєв, В. Мерлін, Є. Рогов та ін.), формування педагогічного іміджу та "професійного образу «Я» майбутнього педагога (І. Володарська, Н. Гузій, А. Морозов та ін.), а також закономірності становлення педагогічної майстерності освітянських кадрів та формування професійно важливих якостей майбутніх менеджерів освіти (І. Зязюн, Г. Закорченна, В. Сухомлинський та ін.).

Дослідження Ж.Г. Попової вказують на те, що у молодших школярів сприйняття вчителя змінюється протягом шкільного віку, і Г. В. Морозова стверджує, що це є складним багаторівневим психологічним явищем.

Це сприйняття включає емоційний і оціночний компоненти з вираженою динамікою протягом років навчання. Дитяча дружба на ранніх етапах ґрунтується на спільних життєвих обставинах, таких як спільний будинок та парта, а вчитель виступає критерієм її оцінки.

Структура «дитина-вчитель» відіграє ключову роль з моменту вступу дитини до школи, стаючи центром її життя. Для дитини вчитель є авторитетом, а його оцінки та вимоги важливі для учнів.

Вчителю належить роль організатора відносин між учнями в класі, коментатора їхніх взаємин та організатора спільних заходів. У молодшому віці навчальна діяльність є найважливішою, і вчителю доводиться бути її контролером, хоча з часом учні навчаються контролювати себе самостійно.

Молодшим школярам важливо, щоб їх любили, були уважними, не кричали і пояснювали все зрозуміло. Вони не терплять строгості та злиденного ставлення. Початкова школа є складним етапом адаптації для дитини. Строгість повинна бути адаптована до віку та розвитку першокласника.

У середній ланці вже можна більш повно оцінити вчителя. Позитивні якості для учнів включають спокій, доброзичливе ставлення та справедливість. Для вчителя середніх класів важливо встановити позитивний контакт з учнями та показати на конкретних прикладах, що дисципліна є важливою для успіху.

Для учнів найбільш страшними емоційними реакціями є дратівливість, злість та крик. Вчителі, які виявляють такі реакції, можуть створювати у дітей негативне ставлення до навчання.

Виводимо особистісні якості, які є необхідними для педагога, що працює в системі особистісно-орієнтованого навчання: доброзичливість, щира зацікавленість у дітях, повага до учнів та їхніх індивідуальних потреб,

ввічливість; культура спілкування; толерантність; привітність; коректність; компетентність та ерудованість у різних сферах, широкий спектр інтересів; здатність створювати сприятливу та миролубну атмосферу; відкритість до власних помилок і вміння їх виправляти; гнучкість і уміння слухати.

Поняття «образ педагога» відображає уявлення та сприйняття учнями про свого вчителя. Воно включає в себе комплекс рис, які асоціюються з педагогічною діяльністю та особистістю вчителя

Образ педагога, формування іміджу педагога є одним зі шляхів гуманізації освіти та підвищення ефективності педагогічної праці. В наш час поняття «образ» часто замінюється на термін «імідж» а це, як зауважує М. Навроцька, «не тільки зовнішній вигляд, а й особисте мислення, учинки, дії, мистецтво говорити й слухати, здатність підкреслити свою специфічність та індивідуальність. Те, як учителя сприймають оточуючі, здебільшого залежить саме від його іміджу».

Образ педагога - це складне психологічне явище, яке включає в себе:

- Сукупність уявлень про особистість вчителя, його якості, знання, вміння, навички, стиль роботи.
- Емоційно-оціночне ставлення до педагога, яке може бути позитивним, негативним або нейтральним.
- Поведінкові реакції на педагога, які виражаються в повазі, довірі, наслідуванні, або ж у байдужості, ігноруванні, конфліктах.
- Формування образу педагога залежить від його знань, умінь, навичок. Також від стилю педагогічної діяльності, взаємодію педагога з учнями.

Образ педагога має значний вплив на ефективність навчально-виховного процесу, мотивацію учнів до навчання також на формування особистості учня.

Загальновідомо, що образ педагога у дітей з різним рівнем успішності в навчанні особливе місце серед яких займають саме індивідуально-психологічні особливості особистості, зокрема це рівень самооцінки та домінуючий тип локус контролю. Слід зазначити, що саме ці показники мають неабияке значення для формування образу педагога у дітей.

Діти з високим рівнем самооцінки можуть бути більш відкритими до позитивного взаємодії з вчителем, більш впевненими в своїх можливостях і, можливо, більш сприйнятливими до критики та вказівок вчителя. Навпаки, діти з низьким рівнем самооцінки можуть відповідати на вчителя та його методи навчання негативно.

Локус контролю вказує на спроможність особистості віднести події до зовнішніх чи внутрішніх факторів. Діти з внутрішнім локусом контролю вірять, що їхні успіхи та невдачі залежать від їхніх зусиль та знань. Такі діти можуть бути більш відповідальними і вдумливими в навчанні та сприймати вчителя як допоміжного фактора в досягненні успіху. Діти з зовнішнім локусом контролю можуть віддавати відповідальність за свої досягнення зовнішнім факторам, таким як учителі, інші учні, або умови, і це може впливати на їхнє сприйняття вчителів.

Таким чином, індивідуально-психологічні особливості дітей можуть впливати на те, як вони сприймають педагогічні взаємодії і образ педагога, що може впливати на їхню мотивацію до навчання та академічні досягнення.

Вивчення впливу педагога на дітей та формування образу педагога у свідомості дитини є важливою складовою педагогічної та психологічної науки. Існує кілька підходів до дослідження цієї проблеми, кожен з яких надає цінну інформацію про різні аспекти взаємодії між вчителем та учнями.

Психологічний підхід зосереджується на вивченні емоційних та когнітивних аспектів взаємодії між вчителем та учнями. Він включає аналіз

того, як учні сприймають особисті якості вчителя, його поведінку, стиль спілкування та педагогічну майстерність. Методики, що використовуються в цьому підході, включають опитування, інтерв'ю, спостереження та психодіагностичні тести. Цей підхід дозволяє зрозуміти, як різні психологічні чинники (довіра, емоційна підтримка, мотивація) впливають на формування образу вчителя у свідомості дитини.

Педагогічний підхід зосереджується на аналізі професійної діяльності вчителя, його методів та стратегій навчання і виховання. Цей підхід вивчає, як різні педагогічні методи, стиль викладання, організація навчального процесу та інноваційні технології впливають на сприйняття учнями вчителя. Методики педагогічного підходу включають педагогічні експерименти, спостереження за уроками, аналіз навчальних планів та програм, а також оцінку результатів навчання.

Комплексний підхід об'єднує елементи психологічного, соціологічного, педагогічного та культурологічного підходів. Він дозволяє отримати більш повне і всебічне розуміння того, як формуються і розвиваються образи педагога у свідомості дітей. Методики комплексного підходу включають міждисциплінарні дослідження, комбіновані методи збору даних (опитування, інтерв'ю, спостереження, аналіз документів) та інтеграцію різних теоретичних підходів.

Культурологічний підхід вивчали Лев Виготський, Урі Бронфенбреннер, Говард Гарднер, Керол Гілліган. Цей підхід досліджує вплив культурних і етнічних факторів на формування образу педагога. Він враховує культурні традиції, цінності, звичаї та специфіку конкретної культурної спільноти. Цей підхід використовує методи етнографічних досліджень, аналізу культурних артефактів, інтерв'ю з представниками різних культурних груп. Він допомагає

зрозуміти, як культурний контекст впливає на сприйняття учнями вчителя та його роль у суспільстві.

Соціологічний підхід вивчає вплив соціальних чинників на формування образу педагога та його сприйняття учнями. Цей підхід включає аналіз впливу соціального середовища, культури, сім'ї та шкільної спільноти на взаємодію між вчителем та учнями. Методики соціологічного підходу включають анкетування, контент-аналіз, аналіз соціальних мереж і фокус-групи. Він дозволяє зрозуміти, як соціальні норми, очікування та взаємодія з іншими членами суспільства формують образ педагога.

Використання цих підходів дозволяє дослідникам глибше зрозуміти складний процес формування образу педагога у свідомості дітей та виявити ключові чинники, які впливають на цей процес. Це, в свою чергу, сприяє підвищенню якості педагогічної діяльності та покращенню взаємодії між вчителями та учнями.

1.2. Психологічні аспекти сприйняття дітьми образу вчителя

Образ вчителя включає як внутрішні, так і зовнішні його риси та характеристики.

На сьогоднішній день образ вчителя втрачає свою колишню ідеальність і високий статус.

Образ вчителя можна розглядати як комплексну культурну складову його особистості, яка включає три ключові аспекти:

Когнітивний компонент, що визначається світоглядом, переконаннями та знаннями про навколишній світ, суспільство і людину. Цей аспект

формується як в результаті індивідуальних досліджень, так і під впливом соціальних структур.

Емотивний компонент, який включає в себе емоційно-вольову сферу особистості. Цей аспект розвивається під впливом самої особистості та соціального середовища, включаючи симпатії, антипатії, переживання та рівень самосвідомості. Емоційний зв'язок між учителем та учнями є фундаментом для ефективного навчання. Діти краще сприймають вчителя, якщо він викликає в них позитивні емоції. Теплі, доброзичливі взаємини сприяють створенню сприятливої атмосфери в класі, що сприяє активнішій участі учнів у навчальному процесі.

Інструментальний або поведінковий компонент, який описує виконання педагогом вимог культури у його щоденній практиці. Діти сприймають образ вчителя через різні психологічні аспекти, які впливають на їх навчання та розвиток. Якщо вчитель доброзичливий і підтримує учнів, діти більше довіряють йому і охочіше навчаються. Вчитель, якого діти вважають лідером, встановлює дисципліну і порядок у класі, служить прикладом для наслідування.

Важливо, щоб вчитель вмів добре і доброзичливо спілкуватися з дітьми, оскільки це допомагає створити позитивний образ. Діти цінують, коли вчитель добре знає свій предмет, адже це підвищує його авторитет у їхніх очах. Доброта, справедливість і терплячість роблять вчителя ближчим і зрозумілішим для дітей, і вони поважають таких вчителів. Охайний вигляд і хороші манери вчителя справляють на дітей позитивне враження і викликають повагу. Вчитель, який підтримує учнів і заохочує їх до навчання, допомагає їм впевненіше почуватися і досягати успіхів.

Довіра до вчителя є важливою умовою для успішного навчання. Учні повинні відчувати, що їхні думки і почуття цінуються і враховуються.

Вчитель, який створює атмосферу безпеки і підтримки, допомагає учням відчувати себе комфортно, що сприяє їхньому розвитку та самовираженню.

Таким чином, різні психологічні аспекти впливають на те, як діти бачать і сприймають свого вчителя, що важливо для успішного навчання.

Бенджамін Блум був психологом, який зробив значний внесок у галузі освітньої психології, особливо через свої дослідження з таксономії навчальних цілей та майстерного навчання. Його робота була спрямована на розуміння того, як учні навчаються і як вчителі можуть оптимізувати навчальний процес для досягнення максимальних результатів.

Блум розробив ієрархічну модель когнітивних навичок з шістьма рівнями, що допомагає вчителям планувати уроки з урахуванням поступового розвитку учнів від простих до складних завдань.

Він також віддавав перевагу індивідуальному підходу до навчання, підкреслюючи важливість адаптації методів навчання до індивідуальних потреб учнів та використання формувального оцінювання для виявлення проблемних моментів і коригування навчального процесу.

Дослідження Блума стали основою для сучасних педагогічних практик, допомагаючи вчителям створювати сприятливе навчальне середовище, яке підтримує ефективний розвиток когнітивних навичок учнів.

Дослідження Ж.Г. Попової показують, що протягом раннього шкільного віку сприйняття вчителя дитиною зазнає змін, що відображається у сприйнятті ним складного психологічного явища, яким є вчитель, за висловами Г. В. Морозової. У цій структурі можна виділити емоційну та оціночну компоненти, які характеризуються вираженою динамікою впродовж вікових періодів. Для молодших школярів основою їхніх стосунків є спільні життєві обставини, такі як спільний будинок та парта, а в якості критерію оцінки цих стосунків виступає особа вчителя.

Початок навчання у школі є важливим етапом у житті кожної дитини. Це період, коли формується не лише навчальна база, а й саме сприйняття шкільного середовища та взаємодія з вчителем. У цьому контексті вчителі відіграють ключову роль, як провідні посередники між знаннями і учнями. Вони не лише передають матеріал, а й відіграють роль авторитету, носія громадських цінностей та керівника навчального процесу.

Основною рисою вчителя, що сприймається молодшими школярами, є його дружелюбність та доброзичливість. Вони шукають у ньому підтримку та розуміння, і саме через це вчителі стають центром довіри для дітей. Дитина сприймає вчителя як образ, який відображає не лише його ставлення до навчання, але й загальний характер та підходи до виховання.

Крім того, вчителі мають бути інноваційними та креативними у своїх методах викладання, оскільки це стимулює інтерес учнів до навчання та сприяє їхньому розвитку. Важливо також, щоб вчителі були емпатичними, здатними розуміти почуття учнів та підтримувати їх у важкі моменти.

Таким чином, ефективне сприйняття вчителя молодшими школярами залежить від його здатності створювати дружню та підтримуючу атмосферу, застосовувати інноваційні методи навчання та проявляти емпатію та розуміння до потреб дітей.

Образ вчителя для дітей в школі відіграє важливу роль у їхньому житті та навчанні. Він впливає на їхні почуття безпеки, мотивацію та відносини з навколишнім середовищем. Діти спостерігають за вчителем як за прикладом у різних аспектах життя: від академічних до соціальних. Добрий вчитель може надихати дітей на навчання, стимулювати їх до досягнень та допомагати розвивати важливі навички. Він також може створювати сприятливу атмосферу для взаємодії та відкритого спілкування, що сприяє їхньому загальному розвитку та самопочуттю. Негативний досвід з вчителем

може викликати стрес та впливати на навчальні досягнення, але позитивний взаємодія може залишити невиразне враження на все подальше життя. Тому важливо, щоб вчителі розуміли велику відповідальність, яку вони несуть, і старалися стати для своїх учнів не лише наставниками, але й прикладом і підтримкою у всіх сферах життя.

Образ вчителя для дітей має значення, що перевищує лише передачу знань. Він є символом авторитету, захисту та навіть визначальним фактором у формуванні їхньої особистості. Психологічні аспекти сприйняття образу вчителя включають в себе емоційний зв'язок, мотивацію, самооцінку та формування стереотипів.

Перш за все, взаємодія з вчителем створює емоційний контекст для дітей. Якщо вони відчують підтримку, турботу та заохочення від вчителя, це забезпечує їхній психологічний комфорт у навчальному середовищі. Такий позитивний емоційний зв'язок може стимулювати їхній інтерес до навчання та бажання досягати успіху.

Крім того, взаємодія з вчителем може впливати на мотивацію дітей. Якщо вони відчуються підтриманими та заохоченими вчителем, це може підвищити їхню мотивацію досягати навчальних цілей та розвивати власні здібності.

Важливою складовою є здатність вчителя надавати психологічну підтримку учням. Це включає розуміння їхніх індивідуальних особливостей, вміння допомогти у вирішенні особистих проблем та надання емоційної підтримки у складних ситуаціях. Учні цінують вчителя, який проявляє до них щирі турботу і готовність допомогти.

Також важливо враховувати вплив образу вчителя на самооцінку дітей. Якщо вони відчуються поважними та цінними у вчителя, це може

позитивно позначитися на їхній вірі у власні здібності та можливості досягти успіху.

Формування образу вчителя може впливати на стереотипи та уявлення про навчання та вчителів у майбутньому. Досвід позитивної взаємодії з вчителем у дитинстві може залишати невиліковні сліди, що впливають на ставлення до навчання й освіти у подальшому житті.

Вчитель значною мірою впливає на самооцінку учнів. Позитивний зворотний зв'язок, визнання досягнень та заохочення сприяють підвищенню самооцінки дітей. Навпаки, критика, особливо необґрунтована або постійна, може призвести до зниження самооцінки і негативного сприйняття вчителя.

Загалом, психологічні аспекти сприйняття дітьми образу вчителя включають комплекс взаємодій, які формують емоційний, когнітивний та поведінковий відгук учнів. Вчитель, який усвідомлює ці аспекти і вміє ефективно ними керувати, здатний створити позитивний образ, що сприятиме успішному навчанню і розвитку дітей.

1.3. Чинники, що впливають на формування образу педагога

Образ педагога - це складне психологічне утворення, яке формується під впливом багатьох факторів.

В роботах вітчизняних психологів, таких як Б. Ананьєва, А. Леонтьєва, Б. Ломова, С. Рубінштейна, С. Смирнова та інші, широко вивчена проблема формування образу навколишньої дійсності у свідомості людини. Дослідження показали, що образ є результатом пізнавальної діяльності суб'єкта і включає як об'єктивні, так і суб'єктивні, зовнішні і внутрішні аспекти.

Результати теоретичних досліджень показали, що різні аспекти іміджу педагога були предметом вивчення багатьох науковців. Зокрема, психологічні

аспекти іміджу досліджували О. Володарська, П. Гуревич, А. Панасюк та О. Ковальова. Особливості педагогічного іміджу вивчали Н. Гузій, А. Калюжний, А. Кононенко і Н. Прус. Формування іміджу вихователів закладів дошкільної освіти досліджували М. Апраксина, Н. Гавриш, Л. Загородня, Т. Марєєва і С. Тітаренко. Проблема особистісно-професійного розвитку майбутніх педагогів висвітлена у роботах К. Абульханової-Славської, Л. Митіної, В. Моляка, Б. Федоришина та інших науковців. Вони довели важливість формування здатностей до самопізнання та самовдосконалення, які є ключовими для професійного розвитку і саморозвитку особистості.

Кожен образ педагога унікальний і неповторний, проте він також відображає певні загальні риси, які характерні для певного історичного періоду. Тобто, образ педагога можна розглядати як соціально-історичне явище, яке визначається світоглядними та соціальними ідеалами конкретної епохи.

Формування образу в свідомості людини є складним та суперечливим процесом. Він розвивається в напрямку усе більш повного й адекватного відображення об'єктивної реальності, але водночас залишається суб'єктивним, оскільки базується на особистому досвіді та життєдіяльності суб'єкта. Воно залежить від багатьох чинників, що включають особистість вчителя, його методи навчання, ставлення до учнів та способи взаємодії з ними.

Особистісні чинники включають індивідуальні характеристики педагога, такі як харизма, емпатія, доброзичливість, терпимість та впевненість у собі. Важливу роль відіграє також зовнішній вигляд, включаючи одяг і манери, що можуть суттєво вплинути на перше враження. Емоційний інтелект, тобто здатність розуміти і управляти своїми емоціями та емоціями інших, є ще одним важливим аспектом, оскільки допомагає в побудові позитивних відносин з учнями та колегами. Комунікативні навички

педагога, його вміння чітко та доступно висловлювати свої думки, слухати і вести діалог, також значно впливають на його образ. Особистість вчителя, його характер та емоційна стабільність, відіграють велику роль у формуванні образу. Діти спостерігають за вчителем і утворюють своє уявлення про нього на основі цих спостережень.

Професійні чинники включають рівень освіти педагога, його кваліфікацію та професійний досвід. Педагог має бути компетентним у своїй галузі знань і постійно удосконалювати свої професійні навички. Важливою складовою є також педагогічна майстерність, яка включає вміння ефективно організовувати навчальний процес, використовувати сучасні методи навчання та технології, а також здатність мотивувати і надихати учнів. Педагогічні методи, які використовує вчитель у класі, також впливають на образ. Якщо вчитель створює цікаві та змістовні уроки, діти можуть бачити його як відмінного наставника.

Соціальні чинники впливають на образ педагога через взаємодію з колегами, батьками учнів та іншими членами суспільства. Репутація педагога, його участь у громадському житті, активність у професійних спільнотах, наявність професійних досягнень і нагород також є важливими аспектами. Взаємодія з батьками учнів і їхня підтримка можуть суттєво вплинути на сприйняття педагога як авторитетної та компетентної особи. Важливе значення має і взаємодія вчителя з учнями. Спосіб, яким вчитель ставиться до учнів, його підтримка та заохочення, також впливають на сприйняття.

Крім того, зовнішній вигляд та манери вчителя можуть створювати певне враження на учнів і впливати на їхнє уявлення про нього. Таким чином, формування образу педагога у дітей є результатом взаємодії різних факторів, що включають як особистість вчителя, так і його педагогічну практику та спілкування з учнями.

Культурні чинники включають культурні традиції, цінності та норми суспільства, в якому працює педагог. В різних культурах до вчителів можуть ставитися по-різному, і це впливає на те, як формується їхній образ. Культурні особливості можуть визначати очікування від педагога, його роль у суспільстві та його статус.

Формування образу педагога у свідомості учнів та співробітників навчального закладу є складним процесом, який впливає на їхнє сприйняття та взаємодію з ним. Цей образ може виникати під впливом різноманітних факторів, які охоплюють як особисті характеристики вчителя, так і контекст оточення, у якому він працює.

Особистісні якості вчителя, такі як емпатія, толерантність, відкритість, співчуття, гуманність та доброзичливість, відіграють важливу роль у формуванні образу. Вони визначають, як вчителя сприймають його учні та колеги, і можуть впливати на рівень довіри та взаєморозуміння.

Професійні якості та компетентність також мають значення. Знання предмету, вміння ефективно викладати матеріал, зацікавленість у розвитку учнів, здатність до адаптації до різних стилів навчання - все це формує уявлення про вчителя та визначає його авторитет.

Міжособистісні відносини відіграють ключову роль у формуванні образу педагога. Як вчитель взаємодіє з учнями та колегами, його взаємодія, комунікаційні навички та здатність створювати позитивну атмосферу в класі або у навчальному колективі впливають на сприйняття.

Контекст оточення, такий як культурні, етнічні та соціальні чинники, а також особливості навчального середовища, можуть також впливати на сприйняття вчителя. Економічний, політичний та інституційний контексти також впливають на уявлення про роль педагога.

Отже, формування образу педагога - це складний процес, що враховує як особистісні характеристики вчителя, так і ширший соціокультурний контекст, в якому він працює

Висновок до розділу 1

Отже, вплив педагога на дітей важливий та комплексний. Педагоги не лише передають знання, а й впливають на формування особистості дитини, її ставлення до навчання та розвиток як особистості. Особливо важливою є роль педагога в створенні позитивного та сприйнятливого для навчання середовища.

Образ педагога - це сукупність уявлень, вражень та переконань, які учні та інші учасники навчального процесу мають про вчителя. Це уявлення може включати в себе такі аспекти, як особистісні якості вчителя, його професійні навички та компетентність, стиль взаємодії з учнями, способи викладання та організації навчального процесу, а також загальне враження від його роботи та вплив на формування особистості учня. Образ педагога може бути сформований на основі особистого досвіду спілкування з вчителем, спостережень за його роботою, а також впливу оточуючого соціокультурного середовища.

Образ педагога складається з різних складових. Перш за все, це особистісні якості самого вчителя, його стиль спілкування, емпатія, толерантність. Чим більше вчитель проявляє розуміння та підтримку, тим позитивніше формується образ учнями.

Також важлива професійна підготовка та здатність вчителя ефективно передавати знання. Якщо він чітко пояснює матеріал та створює цікаві уроки, учні сприймають його більш позитивно.

Міжособистісні відносини грають важливу роль. Взаємодія вчителя з учнями, його здатність слухати та розуміти їхні потреби і думки, а також встановлення довірчих відносин сприяють позитивному уявленню про нього.

Одним з ключових аспектів є сприйняття учнями зовнішнього вигляду, манери поведінки та стилю комунікації вчителя. Часто ці фактори відіграють значну роль у формуванні позитивного образу вчителя в очах учнів. Діти нерідко приділяють увагу зовнішньому вигляду та способу спілкування вчителя, і ці аспекти можуть вплинути на їхнє ставлення до навчання та взаємовідносини з вчителем.

Також важливим є усвідомлення педагогом власного впливу на учнів та активне формування позитивного образу. Це включає в себе не лише зовнішній вигляд, але й стиль викладання, комунікативні навички, адаптацію до потреб та інтересів учнів. Педагог має бути готовий адаптуватися до змін в суспільстві та розвитку нових підходів до навчання.

Таким чином, важливою є увага педагогів до їхнього впливу на дітей, а також постійна саморефлексія та прагнення до покращення власної роботи з метою створення сприятливого навчального середовища для всіх учнів.

РОЗДІЛ 2 МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОБРАЗУ ПЕДАГОГА У СВІДОМОСТІ ДИТИНИ

2.1. Опис вибірки та етапів організації дослідження

Дослідження на тему «Образ педагога у дітей з різним рівнем успішності в навчанні» проходило на базі школи "Вінницький ліцей № 31" серед учнів закладу освіти. Дослідження проводилося у закладі освіти з різними класами, в яких були учні з різним рівнем успішності в навчанні.

Загальна кількість досліджуваних склала 51 осіб. 23 осіб було жіночої статі, 28 – чоловічої статі.

Середній вік учасників дослідження 12 ± 2 роки.

На початку дослідження усіх учасників було проінформовано про мету дослідження. Усі учасники дали згоду на участь у дослідженні.

Для проведення дослідження було реалізовано низку етапів.

На початковому етапі дослідження була визначена тема, мета, об'єкт і предмет, а також поставлені завдання дослідження і сформульована гіпотеза. Потім було проведено аналіз та систематизацію різних підходів до визначення стереотипів загалом та професійних стереотипів зокрема, їх структури, видів, факторів утворення та прояву у поведінці та мисленні. На основі цього аналізу було виявлено спільні та відмінні риси в різних концепціях та напрямках, що визначають поняття стереотипів. Після цього були встановлені діагностичні критерії цього поняття.

Другий етап дослідження передбачав формування вибірки, яка склала 51 особу, від 10 до 12 років, з них 23 осіб було жіночої статі, 28 – чоловічої статі.

З ними було проведено 4 методики:

1. Анкета для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової (модифікована)

2. Анкетування для з'ясування проблемних зон в навчанні

3. Анкетування «Яким повинен бути вчитель очима учнів»

4. Есе на тему «Мій улюблений педагог та не улюблений»

На наступному, емпіричному етапі роботи було реалізоване дослідження, здійснено первинну обробку отриманих даних, вторинну обробку даних і якісну інтерпретацію результатів. На основі цього нами зроблено висновки. Ми впорядкували отримані відповіді, виявили основні тенденції та закономірності, а також підготували дані до подальшого аналізу. На цьому етапі було важливо забезпечити точність та повноту даних, уникнути помилок і неточностей.

Під час четвертого етапу роботи було розроблено практичні рекомендації для викладачів навчальних закладів, які можуть допомогти в роботі з учнями. Ці рекомендації були створені на основі ретельного аналізу зібраних даних та висновків, отриманих у ході дослідження. Основна мета цих рекомендацій – надати педагогам ефективні інструменти та підходи, що сприятимуть покращенню навчального процесу та створенню позитивного навчального середовища.

П'ятий, заключний етап передбачав завершальне оформлення роботи, а також її захист та презентацію. На цьому етапі проводився ретельний аналіз отриманих даних та підготовка до їх представлення у найкращому вигляді. Завершальне оформлення роботи включало систематизацію результатів дослідження, впорядкування усіх розділів та підрозділів, перевірку на наявність помилок та неточностей, а також забезпечення загальної структурованості та логічної послідовності викладення матеріалу.

2.2. Опис методик дослідження

У дослідженні використовувалися різноманітні методи, що забезпечили комплексний підхід до вивчення образу педагога у свідомості дитини. Основним був емпіричний метод, який дозволив зібрати фактичні дані та отримати об'єктивну інформацію про сприйняття вчителів дітьми. Метод тестування надав можливість оцінити різні психологічні аспекти взаємодії між учнями та вчителями. Анкетування, як метод соціологічного дослідження, було використано для збору думок і ставлень великої кількості респондентів, що забезпечило широку базу даних для аналізу. Есе, як метод описового аналізу, дозволило отримати глибше розуміння індивідуальних переживань та рефлексій учнів щодо їхніх вчителів, надаючи якісні дані для дослідження. У сукупності ці методи забезпечили всебічне та детальне вивчення образу педагога у свідомості дітей, що стало основою для розробки практичних рекомендацій для викладачів.

1. Анкета для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової (модифікована) (додаток А)

Анкета для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової (модифікована) спрямована на визначення мотиваційних характеристик учнів у навчальному процесі. Ця анкета допомагає вчителям і психологам зрозуміти, наскільки учні залучені в навчання, як вони сприймають шкільні предмети, взаємодіють з однокласниками та педагогами, а також які фактори можуть впливати на їхню мотивацію до навчання. Декілька ключових положень, які можуть бути в основі такої анкети, включають такі аспекти:

Внутрішня та зовнішня мотивація: Розділення мотивації на внутрішню (мотивація, що виходить із самого учня) та зовнішню (мотивація,

яку надають ззовні, такі як вчителі чи батьки). Анкета може включати питання про те, що найбільше мотивує учня в навчанні.

Саморегуляція: Визнання важливості здатності учнів самостійно контролювати свою навчальну діяльність, встановлювати цілі та долати труднощі. Анкета може містити питання щодо рівня саморегуляції учня.

Оцінка власних досягнень: Важливість власної оцінки учнями своїх досягнень та успішності. Анкета може включати питання про те, як вони оцінюють свої навчальні результати.

Ставлення до навчання: Дослідження ставлення учнів до навчання, їхніх поглядів на школу та навчання. Анкета може включати питання, спрямовані на визначення ставлення до навчання та школи.

Мотиваційні стратегії: Виявлення того, які стратегії та підходи використовують учні для підтримки своєї мотивації та успішності. Анкета може запитувати про дії, які вони вживають, коли втрачають мотивацію чи стикаються з труднощами.

Соціальна підтримка: Роль підтримки вчителів, батьків та однолітків у мотивації учнів. Анкета може дізнатися, наскільки важливою є соціальна підтримка для учнів.

Ці положення можуть слугувати основою для анкети щодо шкільної мотивації, адаптованої від Н. Лусканової. Вона може бути розширена та доповнена конкретними питаннями та варіантами відповідей відповідно до конкретних дослідницьких цілей та контексту дослідження.

Інструкція: Зараз я задам декілька запитань, про те, як ви себе почуваєте в школі: Що подобається, а що - ні. На кожне запитання ви можете відповісти «так (+)» або «ні (-)». В анкеті немає «правильних» чи «неправильних» відповідей. Відповідайте так, як відчуваєте.

Перший рівень. 25—30 балів — високий рівень шкільної мотивації, навчальної активності.

Такі діти мають пізнавальний мотив, прагнуть найуспішніше виконувати вимоги, що висуває школа. Учні чітко дотримуються всіх указівок учителя, сумлінні й відповідальні, засмучуються через незадовільні оцінки. У малюнках на шкільну тематику вони зображують учителя біля дошки, процес уроку, навчальний матеріал та ін.

Другий рівень. 20—24 бали — гарна шкільна мотивація. Подібні показники має більшість учнів початкових класів, які успішно можуть упоратися з навчальною діяльністю. У малюнках на шкільну тематику вони також зображують навчальні ситуації, а відповідаючи на запитання, виявляють меншу залежність від суворих вимог і норм. Подібний рівень мотивації є середньою нормою.

Третій рівень. 15—19 балів — позитивне ставлення до школи, але школа цікавить таких дітей здебільшого позаурочною діяльністю. Такі діти досить добре почуваються в школі, однак відвідують її переважно заради спілкування з друзями та вчителями. Їм подобається почуватися учнями, мати гарний портфель (рюкзак), ручки, зошити. Пізнавальні мотиви в таких дітей сформовані меншою мірою, тому навчальний процес їх цікавить недостатньо.

У малюнках на шкільну тематику такі учні зображують зазвичай не навчальні, а позаурочні ситуації.

Четвертий рівень. 10—14 балів — низька шкільна мотивація. Ці діти відвідують школу неохоче, пропускають заняття. На уроках часто займаються сторонніми справами, граються, бешкетують. Зазнають серйозних труднощів у навчальній діяльності. Нестійко адаптуються до школи. У малюнках на шкільну тематику такі діти зображують ігрові сюжети, хоча побічно пов'язують їх зі школою.

П'ятий рівень. Менше ніж 10 балів — негативне ставлення до школи, шкільна дезадаптація.

Такі діти зазнають серйозних труднощів у навчанні: вони не здатні впоратися з навчальною діяльністю, мають проблеми у спілкуванні з однокласниками, у взаєминах з учителем. Вони досить часто сприймають школу як вороже середовище, перебування в якому є для них нестерпним. Маленькі діти (5—6 років) часто плачуть, просяться додому. Також такі учні можуть поводитися агресивно, відмовлятися від виконання завдань, дотримання певних норм і правил. Часто такі школярі страждають на нервово-психічні порушення. Малюнки таких дітей зазвичай не відповідають запропонованій шкільній тематиці, а відбивають індивідуальні пристрасті дитини.

2. Анкетування для з'ясування проблемних зон в навчанні (додаток Б)

Анкетування для з'ясування проблемних зон в навчанні є інструментом, що допомагає виявити та систематизувати проблеми, з якими зіштовхуються учні під час навчання. Основна мета цього анкетування - зібрати інформацію від учнів або їх батьків (в залежності від цільової аудиторії) щодо різних аспектів навчального процесу, які їм здаються проблемними або важкими.

Анкетування також допомагає виявити специфічні проблеми, що можуть бути пов'язані з індивідуальними особливостями учнів, такими як труднощі з концентрацією уваги, низький рівень самооцінки, стресові ситуації вдома або в школі. Зібрані дані дозволяють виявити загальні тенденції та індивідуальні проблеми, що потребують уваги педагогів і психологів.

Вік досліджуваного: з 10 років.

Інструкція: Зараз я задам декілька запитань, на які ви маєте відповісти назвою ваших предметів.

Обробка та інтерпретація результатів:

Підрахувати кількість відповідей по кожному з предметів, та підрахувати в чому саме виникають труднощі.

3. Анкетування «яким повинен бути вчитель очима учнів» (додаток В)

Анкетування "Яким повинен бути вчитель очима учнів" призначене для збирання думок, вражень і відгуків учнів на тему педагогічного стилю та особистих якостей вчителя. Основна мета цього анкетування - з'ясувати уявлення учнів про те, який вчитель їм найбільше подобається, які якості вони вважають важливими та які аспекти педагогічної діяльності їм найбільше сподобалися чи, навпаки, не сподобалися.

Анкетування допомагає виявити, які педагогічні стилі найбільш ефективні з точки зору учнів, і які особисті якості вчителів вони цінують найбільше. Це важливо для розуміння того, як вчителі можуть поліпшити свої методики викладання та стосунки з учнями. Наприклад, якщо учні відзначають, що їм подобається, коли вчитель використовує інтерактивні методи навчання або проявляє індивідуальний підхід до кожного учня, ці дані можуть стати основою для професійного розвитку педагогів.

Вік досліджуваного: з 10 років.

Інструкція: Зараз я задам декілька запитань, на які ви маєте відповісти так, як відчуваєте.

Обробка та інтерпретація результатів:

Підрахувати кількість відповідей по кожному з запитань, та підрахувати саме якості які б вони хотіли бачити в своєму вчителі.

Твердження що за допомогою анкети вивчала

4. Есе на тему «Мій улюблений педагог та не улюблений»

Есе на тему " Мій улюблений педагог та не улюблений " має на меті розглянути ключові аспекти професійної діяльності вчителя у сучасному

освітньому середовищі. Воно дозволяє авторів висловити свою точку зору щодо ролі та функцій вчителя у сучасному світі, аргументуючи свої думки та погляди на цю тему.

Есе надає можливість для глибокого аналізу та самоосмислення. Воно дозволяє учням не лише висловити свої враження та думки, але й зрозуміти, які педагогічні підходи та особисті якості сприяють успішному навчанню, а які – заважають. Це важливо як для самих учнів, так і для педагогів, які можуть використовувати такі рефлексії для вдосконалення своєї професійної діяльності.

Сенс есе полягає в тому, щоб:

- Проаналізувати сучасні вимоги до вчителя: В есе можна розглянути, які вимоги та очікування ставляться до вчителя у сучасному освітньому середовищі, зокрема, у контексті розвитку технологій, змін у підходах до навчання та виховання, а також роль вчителя у формуванні ключових навичок та компетентностей учнів.
- Сформулювати ідеї щодо професійного розвитку вчителя: Автор може запропонувати свої власні думки та рекомендації щодо того, як вчителі можуть підтримувати свій професійний розвиток у контексті сучасних викликів та можливостей.
- Підкреслити значення педагогічної діяльності: Есе може наголошувати на важливості ролі вчителя в житті суспільства та індивіда, висвітлюючи значення педагогічної професії у формуванні майбутнього покоління та розвитку суспільства в цілому.

Вік досліджуваного: старше 10 років.

Інструкція: Учасник повинен розглянути різні аспекти професії вчителя у контексті сучасних вимог та викликів у галузі освіти. В есе

необхідно обґрунтувати власну точку зору та відстоювати конкретні тези щодо професійних якостей, навичок, знань та підходів, які має володіти сучасний вчитель. Також в есе можуть бути враховані практичні приклади, наукові концепції та рекомендації для підтримки викладацької діяльності відповідно до сучасних стандартів та вимог.

Обробка та інтерпретація результатів:

1. Аналіз тексту: Спочатку необхідно ретельно прочитати есе, розібрати його структуру та логічний хід думок автора.
2. Визначення ключових тез: Спробуйте зрозуміти головні ідеї, які автор намагається передати в есе. Ідентифікуйте основні аргументи та підтримуючі докази.
3. Оцінка аргументації: Проаналізуйте, наскільки переконливо автор аргументує свої думки. Чи використовує він достатньо доказів, логічно підтверджуючи свої твердження?
4. Оцінка стилю та мови: Важливо врахувати, як автор використовує мовні засоби для вираження своїх ідей та якість їхнього викладу.
5. Порівняння з власними думками: Порівняйте інтерпретацію автора зі своїми власними думками та поглядами на тему. Які аспекти ви згодні, а з якими - ні?
6. Формулювання висновків: Зробіть висновки щодо того, наскільки есе було переконливим та змістовним. Чи вдалося автору чітко висловити свої думки та переконливо аргументувати їх?
7. Подальші роздуми: Роздумайте про можливі наслідки або застосування ідей, висловлених у есе, у власній практиці або дослідженнях.

Висновок до розділу 2

У другому розділі нашого дослідження було проведено методологічне обґрунтування емпіричного дослідження образу педагога у свідомості дитини.

Опис вибірки та етапів організації дослідження включав аналіз і вибір конкретної групи дітей, які будуть включені до дослідження, а також розробку та впровадження плану дослідження. Ми визначили критерії вибору учасників дослідження, враховуючи їхній вік, соціальний статус та інші фактори, що можуть впливати на їх сприйняття педагогічного образу. Після цього були визначені етапи проведення дослідження, включаючи підготовку методик, збір даних та їх аналіз. У процесі організації дослідження було важливо врахувати рівень навчального досягнення та інші особливості учасників дослідження. Вибір критеріїв для включення учасників дослідження допоміг забезпечити репрезентативність вибірки та точність результатів.

Процес організації дослідження включав кілька важливих етапів. Перший етап полягав у визначенні цілей та завдань дослідження, складанні детального плану його проведення, а також підготовці необхідних матеріалів і інструментів. Наступний етап включав розробку та адаптацію методик збору даних, які були спеціально розроблені для врахування вікових і психологічних особливостей дітей. На заключному етапі відбувався безпосередній збір даних за допомогою обраних методик, таких як опитувальники, інтерв'ю та спостереження. Важливо було також врахувати рівень навчальних досягнень та інші особливості учасників дослідження для коректної інтерпретації отриманих даних.

Опис методик дослідження включав розробку конкретних інструментів для збору даних про образ педагога у свідомості дитини. Кожна методика була адаптована до вікових особливостей дітей і спрямована на отримання об'єктивної інформації про їхнє уявлення про вчителя та його роль у навчальному процесі. Зокрема, використовувалися як кількісні, так і якісні методи дослідження, що дозволяло отримати всебічну картину сприйняття педагогів дітьми. Інструменти для збору даних включали спеціально розроблені опитувальники, структуровані інтерв'ю та спостереження, які допомогли виявити ключові аспекти образу педагога, що формуються у свідомості дитини.

Цей розділ дослідження надає методологічну основу для емпіричного вивчення образу педагога у свідомості дитини, дозволяючи систематизувати та адекватно оцінити результати дослідження. Визначені критерії вибору учасників, адаптовані методики збору даних і ретельне планування етапів дослідження забезпечили високий рівень надійності та точності отриманих даних. Це дозволило глибше зрозуміти, як діти сприймають своїх педагогів, які характеристики вони вважають важливими та як це впливає на їхнє навчання і розвиток.

РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ОБРАЗУ ПЕДАГОГА НА ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАТУСУ У ДІТЕЙ З РІЗНИМ РІВНЕМ УСПІШНОСТІ В НАВЧАННІ

3.1 Результати дослідження успішності дітей у навчанні

З метою визначення образу педагога у дітей з різним рівнем успішності в навчанні є складною та багатогранною темою. З психологічної точки зору, цей образ може значно впливати на ставлення та мотивацію учнів, а також на їхні досягнення у навчанні.

Здійснення досліджень на цю тему може допомогти краще розуміти, які властивості і якості вчителя важливі для різних груп учнів. Висновки з таких досліджень можуть бути корисними для вчителів та педагогів у покращенні їхньої роботи, а також для розробки більш індивідуалізованих підходів до навчання.

Зокрема, дослідження можуть вказувати на те, що важливо мати різні підходи до учнів з різними рівнями успішності. Наприклад, діти із високою успішністю можуть бути мотивовані високими стандартами та викликами, тоді як діти з низькою успішністю можуть вимагати більше індивідуальної уваги та підтримки.

Усі ці висновки варто враховувати при розробці методик навчання, програм підтримки, ініціатив для підвищення мотивації та успішності учнів. Педагоги повинні бути готові адаптувати свій підхід та створювати позитивний образ у очах різних учнів, сприяючи їхньому навчанню та особистісному розвитку.

Зробивши аналіз документів, використовуючи шкільний журнал для оцінки успішності в навчанні була зроблена обробка даних. Аналіз цих даних допоміг поділити дітей на групи за їх рівнем успішності.

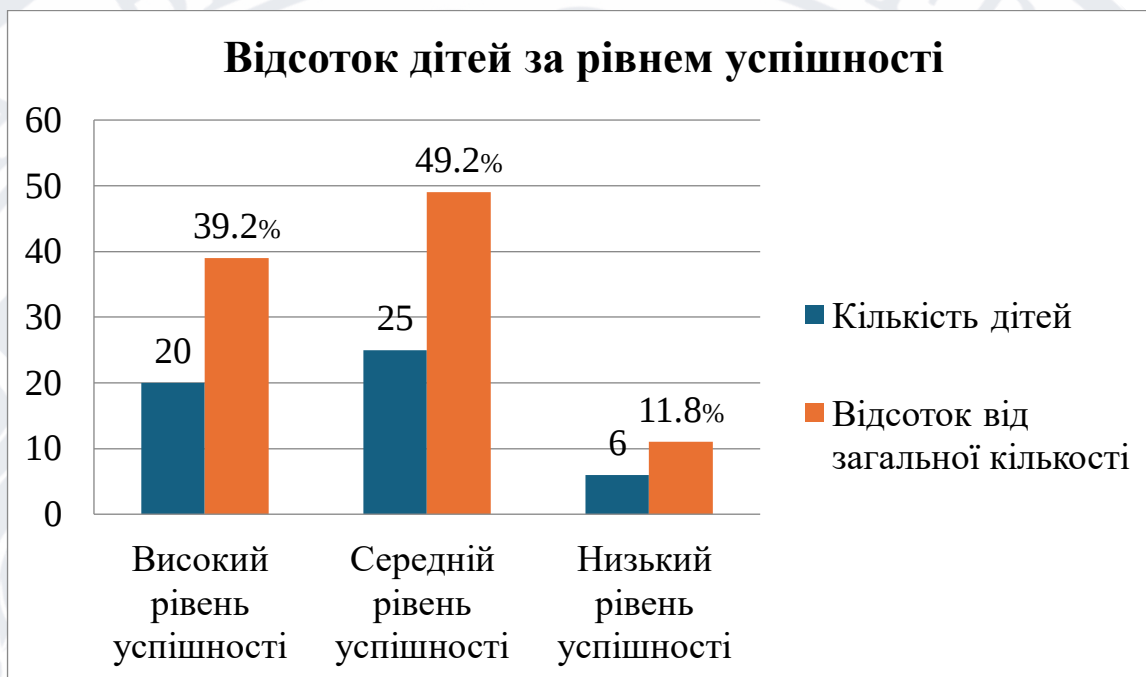


Рис 3.1 – Показники успішності досліджуваних

В результаті чого ми отримали три групи:

1. Високий рівень успішності – оцінки від 9 до 12 (39.2%)
2. Середній рівень успішності – оцінки від 6 до 8 (49.2%)
3. Низький рівень успішності – оцінки від 2 до 5 (11.8%)

Ці дані свідчать про те, що більшість дітей, включених до нашого дослідження, мають середній рівень успішності, що дозволяє зробити висновок про їхню загальну навчальну підготовку та потенційний рівень залученості до навчального процесу. Високий рівень успішності, який демонструє значна частина учнів, вказує на наявність групи дітей, які не тільки добре засвоюють навчальний матеріал, але й, ймовірно, мають більш

позитивне уявлення про своїх педагогів. Ця група може бути ключовою для розуміння позитивних аспектів образу педагога у свідомості дитини.

Менша, але все ж значна частка дітей з низьким рівнем успішності також важлива для аналізу, оскільки їхній погляд на образ педагога може містити критичні зауваження або вказувати на проблеми у навчальному процесі та взаємодії з учителем. Розподіл учасників на ці три групи дозволяє отримати більш детальну і диференційовану картину сприйняття педагогів, що сприятиме глибшому розумінню різноманітних аспектів педагогічної взаємодії та її впливу на учнів з різним рівнем успішності.

Аналіз результатів за анкетуванням для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової (модифікована) показав наступні результати.

Таблиця 3.1 Результати за анкетуванням для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової за 5- А класом (23 опитуваних) :

Рівень мотивації	Кількість учнів	Бали	Відсоток опитуваних(%)
Шкільна дезадаптація	2	9	8.7%
Низька шкільна мотивація	6	12	26.1%
Зовнішня мотивація	7	15-18	30.4%
Середня шкільна мотивація	3	21	13%
Високий рівень шкільної мотивації	5	27	21.7%

Як бачимо з таблиці 3.1., 8.7% учнів виявили негативне ставлення до школи та проявляють шкільну дезадаптацію. Це може вказувати на те, що ці

учні відчують труднощі в адаптації до навчального середовища та мають низький рівень мотивації щодо навчання.

26.1% учнів виявили низький інтерес до навчання, що відображається у їхній низькій шкільній мотивації. Ці учні можуть потребувати додаткової підтримки та стимулювання для покращення їхнього ставлення до навчання.

30.4% учнів проявляють зовнішню мотивацію, виявляючи позитивне ставлення до школи. Однак їхня зацікавленість в освіті в основному зосереджена на позаурочних діяльностях, що може вказувати на необхідність розвитку внутрішньої мотивації та підтримки в їхньому навчальному процесі.

13% учнів проявляють середню шкільну мотивацію. Вони мають помірний інтерес до навчання, але можуть потребувати додаткової підтримки для покращення їхньої мотивації та академічних досягнень.

21.7% учнів виявили високий рівень шкільної мотивації та навчальної активності. Їхня зацікавленість у навчанні дозволяє їм досягати високих результатів та активно брати участь у навчальному процесі.

Таблиця 3.2 Результати за анкетуванням для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової за 5- Є класом (28 опитуваних):

Рівень мотивації	Кількість учнів	Бали	Відсоток опитуваних(%)
Шкільна дезадаптація	4	3-9	17.4%
Низька шкільна мотивація	5	12	21.7%
Зовнішня мотивація	10	15-18	43.5%
Середня шкільна мотивація	7	21-24	30.4%
Високий рівень шкільної мотивації	2	27	8.7%

Слід зазначити, що 17.4% учнів проявляють негативне ставлення до школи та шкільну дезадаптацію. Вони виявляють труднощі в адаптації до навчального середовища та мають низький рівень мотивації щодо навчання.

Також 21.7% учнів виявляють низький інтерес до навчання, що відображається у їхній низькій шкільній мотивації. Ці учні можуть потребувати додаткової підтримки та стимулювання для покращення їхнього ставлення до навчання.

Виявлено, що 43.5% учнів виявляють зовнішню мотивацію, виявляючи позитивне ставлення до школи. Однак їхня зацікавленість в освіті в основному зосереджена на позаурочних діяльностях, що може вказувати на необхідність розвитку внутрішньої мотивації та підтримки в їхньому навчальному процесі.

Встановлено, що 30.4% учнів виявляють середню шкільну мотивацію. Вони мають помірний інтерес до навчання, але можуть потребувати додаткової підтримки для покращення їхньої мотивації та академічних досягнень.

Також 8.7% учнів виявили високий рівень шкільної мотивації та навчальної активності. Їхня зацікавленість у навчанні дозволяє їм досягати високих результатів та активно брати участь у навчальному процесі.

Таблиця 3.3 Висновок за два класи про оцінювання рівня шкільної мотивації

Мотивація до навчання	Кількість учнів	Відсоток опитуваних(%)
Дезадаптація.	6	11.7
Низька шкільна мотивація.	11	21.5
Зовнішня мотивація	17	33.3
Середня шкільна мотивація.	10	19.6
Високий рівень шкільної мотивації	7	13.7

В таблиці 3.3 показано рівні мотивації до навчання для двох класів учнів та кількість учнів у кожній категорії.

Загальний висновок полягає в тому, що різні учні мають різні рівні та типи мотивації до навчання. Важливо враховувати ці різноманітності та вживати індивідуалізовані підходи для кожної групи учнів з метою покращення їхнього навчання та стимулювання мотивації.

11.7% учнів переживають дезадаптацію, що може бути показником важкостей у впоратися з навчальною ситуацією. Важливо зосередитися на підтримці цих учнів, надати їм додаткову допомогу та створити сприятливі умови для їхньої адаптації в навчальному середовищі.

21.5% учнів проявляють низький інтерес до навчання. Ця група може потребувати спеціальних підходів для стимулювання їхньої мотивації та відновлення інтересу до навчання.

19.6% учнів мають помірний рівень мотивації до навчання. Ця група може вимагати індивідуалізованих підходів та підтримки для підвищення їхньої мотивації та досягнення кращих результатів.

13.7% учнів відзначаються високим рівнем мотивації до навчання. Важливо підтримувати цю мотивацію та створювати умови для подальшого успіху цих учнів.

33.3% учнів можуть бути мотивовані зовнішніми факторами, такими як оцінки чи позитивна думка від батьків чи вчителів. Важливо враховувати цей тип мотивації та розробляти стратегії для збереження і підтримки мотивації цих учнів.

Для додаткового розуміння було проведене анкетування для з'ясування проблемних зон у навчанні. Завдяки анкетуванню ми змогли з'ясувати які предмети любляють діти, які даються складно, а також виявити причину

чому саме з предметів виникають проблеми. Чи причетні вчителі до проблем з предметів.

Анкетування стало важливим інструментом для отримання об'єктивної інформації про навчальний процес та виявлення його слабких місць. На основі отриманих результатів можна розробити рекомендації для вчителів щодо поліпшення методів викладання, а також вжити заходів для зменшення проблем у навчанні та підвищення мотивації учнів.

Крім того, анкетування виявило необхідність додаткової підтримки для учнів з нижчим рівнем успішності. На підставі цього, можна рекомендувати розробку спеціальних програм підтримки, таких як додаткові консультації, індивідуальні заняття, використання адаптивних навчальних матеріалів та психологічна підтримка. Це допоможе таким учням подолати труднощі у навчанні, підвищити їхню впевненість у собі та покращити академічні результати.

Анкетування також вказує на важливість створення позитивного образу педагога у свідомості учнів. Учителі, які сприймаються як доброзичливі, справедливі та підтримуючі, сприяють формуванню позитивного ставлення до навчання та мотивації учнів. Тому, варто звертати увагу на професійний розвиток педагогів, зокрема на тренінги з емоційної грамотності, ефективної комунікації та управління класом. Це допоможе вчителям краще розуміти потреби учнів та ефективніше взаємодіяти з ними.

Загалом, результати анкетування надають цінні інсайти, які допоможуть у плануванні та реалізації заходів для зменшення проблем у навчанні та підвищення мотивації учнів. Впровадження рекомендацій, заснованих на цих даних, сприятиме створенню більш ефективного та підтримуючого

навчального середовища, що позитивно вплине на академічні результати та загальний розвиток учнів.

Ця анкета була проведена для отримання додаткового розуміння проблемних аспектів навчання учнів. Головною метою було виявлення та аналіз предметів, які діти люблять, та тих, які викликають у них складнощі. Крім того, анкетування допомогло виявити причини, з яких саме ці предмети вважаються проблемними, та чи причетні вчителі до виникнення проблем з навчання в цих предметах. Ці дані надали можливість школі та вчителям зосередитися на конкретних проблемах та розробити ефективні стратегії для підтримки учнів у вирішенні їхніх навчальних труднощів.

Таблиця 3.4 Результати відповідей у опитуванні, які саме предмети подобаються

Варіанти відповідей	Кількість відповідей	Відсоток опитуваних(%)
Математика	6	26
Укр. мова /літ	3	13
Історія	1	4
Англ. мова	2	8
Інформатика	1	4
Фізкультура	5	21
Природознавство	3	13
Фізика	1	4

З таблиці 3.4 ми встановили, що найпопулярнішим предметом є математика. Ще досить багато дітей люблять фізичну культуру. Українська мова та література, англійська мова, інформатика та природознавство також

мають своїх прихильників, але їх менше. Історія та фізика є менш популярними серед опитаних.

Досить багато дітей також люблять фізичну культуру. Це може бути пов'язано з можливістю фізичної активності та відпочинку від інтелектуальних навантажень, що є важливим аспектом шкільного життя для багатьох учнів. Фізична культура сприяє розвитку командного духу та фізичної витривалості, що позитивно впливає на загальний стан здоров'я та психологічне благополуччя дітей.

Українська мова та література, англійська мова, інформатика та природознавство також мають своїх прихильників, хоча їх менше. Любов до цих предметів може бути зумовлена різними факторами, такими як інтерес до мов, літератури, технічних наук або природи. Наприклад, українська мова та література може бути популярною серед учнів, які люблять читання та мають інтерес до національної культури та літературної спадщини. Англійська мова є важливою через її міжнародне значення та можливості, які вона відкриває для майбутнього.

Інформатика приваблює учнів, які цікавляться технологіями та комп'ютерними науками, а природознавство може бути популярним серед тих, хто любить досліджувати природні явища та навколишній світ.

Історія та фізика є менш популярними серед опитаних. Це може бути зумовлено тим, що ці предмети часто сприймаються як більш складні та абстрактні. Історія потребує запам'ятовування великої кількості дат і подій, що може бути складним для деяких учнів. Фізика, з її абстрактними концепціями та математичними формулами, також може виявитися важкою для розуміння.

Таблиця 3.5 Відсоткові значення результатів опитування, які предмети викликають найбільші труднощі

Варіанти відповідей	Кількість відповідей	Відсоток опитуваних(%)
Математика	2	8
Укр.мова /літ	11	47
Історія	2	8
Англ. Мова	2	8
Фіз-ра	4	17
Фізика	2	8

З таблиці 3.5 ми визначили, що серед опитаних дітей найбільше труднощів виникає з української мови та літератури (47%). Математика, історія, англійська мова та фізика спричиняють труднощі для однакової кількості людей (8% кожен предмет). Фізична культура також зазнає проблем для 17% опитаних.

Таблиця 3.6 Відсоткові показники причин труднощів у навчанні

Варіанти відповідей	Кількість відповідей	Відсоток опитуваних(%)
Важкий матеріал	4	17
Я не розумію предмет	11	47
Я не уважний	2	8
Не вказані причини	4	17
Не виникає труднощів	2	8

Таблиця 3.6 вказує на причини, з яких люди виникають у труднощі з різними предметами. Найбільше опитаних (47%) вказали, що вони мають труднощі через те, що не розуміють матеріал предмету. 17% вважають, що матеріал є важким. Також 17% не вказали конкретних причин. 8% стверджують, що не вистачає уваги. Інші 8% відзначили, що вони не мають труднощів з вивченням предмету

З таблиць видно, що деякі предмети подобаються більше, ніж інші. Українська мова та література - це найпопулярніший предмет, але деякі люди також віддають перевагу математиці, англійській мові та фізкультурі.

Також, деякі діти мають проблеми з різними предметами. Це може бути через те, що вони не розуміють матеріал, або вони вважають його важким. Інші можуть бути неуважними або не можуть точно визначити причину своїх труднощів.

Отже, наше вподобання предметів та наша здатність з ними впоратися може відрізнятись. Висновки цього дослідження мають важливе значення для подальшого розвитку педагогічної практики та психологічної підтримки дітей у навчальному процесі. Розуміння впливу образу педагога на мотивацію та успішність учнів може допомогти вчителям краще адаптувати свої методи роботи, створювати більш ефективні та підтримуючі навчальні середовища, що в кінцевому результаті сприятиме покращенню академічних результатів та загального розвитку учнів.

Вплив образу педагога на успішність та мотивацію учнів також не можна недооцінювати. Позитивний образ педагога, який демонструє підтримку, справедливість та компетентність, може суттєво підвищити мотивацію учнів до навчання. Вчителі, які встановлюють позитивні взаємини з учнями, створюють сприятливу атмосферу для навчання та розвитку. Важливо, щоб педагоги були відкритими до зворотного зв'язку від учнів та

готовими адаптувати свої методи відповідно до потреб і особливостей кожного учня.

Психологічна підтримка учнів також відіграє ключову роль у їхньому навчальному процесі. Враховуючи, що учні з нижчим рівнем успішності частіше висловлюють негативні відгуки про педагогів, важливо забезпечити для них додаткову підтримку. Це може включати індивідуальні консультації, психологічну допомогу, створення програм наставництва та розвиток емоційної грамотності. Така підтримка може допомогти учням подолати труднощі, підвищити їхню впевненість у собі та поліпшити академічні результати.

Таким чином, результати цього дослідження підкреслюють необхідність всебічного підходу до навчання, який включає як академічну, так і психологічну підтримку учнів. Педагоги, які розуміють важливість впливу свого образу на учнів, можуть краще адаптувати свої методи викладання, створюючи більш ефективні та підтримуючі навчальні середовища. Це, в свою чергу, сприятиме покращенню академічних результатів, розвитку позитивного ставлення до навчання та загального особистісного розвитку учнів.

Таблиця 3.7 Результати відповідей у опитуванні, які предмети найбільше подобаються

Варіанти відповідей	Кількість відповідей	Відсоток опитуваних(%)
Математика	10	35
Укр. мова /літ	1	3
Історія	4	14
Англ. мова	1	3

Музичне мистецтво	2	7
Фіз-ра	9	32
Трудове навчання	1	3

З таблиці 3.7 ми вияснили, що найбільше людей люблять математику та фізкультуру. Менш популярними є історія та музичне мистецтво. Дуже мало людей вибрали українську мову, англійську мову та трудове навчання.

Таблиця 3.8 – Результати опитування, з яких предметів виникають труднощі

Варіанти відповідей	Кількість відповідей	Відсоток опитуваних(%)
Математика	5	17
Укр.мова /літ	4	14
Історія	2	7
Англ. Мова	1	3
Фіз-ра	1	3
Зарубіжна літ.	15	53

В таблиці 3.8 видно, що найбільше труднощів у людей виникає із зарубіжною літературою. Дещо менше проблем виникає з математикою та українською мовою і літературою. Найменше труднощів люди мають з історією, англійською мовою та фізкультурою.

Таблиця 3.9 – Причини труднощів у навчанні

Варіанти відповідей	Кількість відповідей	Відсоток опитуваних(%)
Я не розумію предмет	5	17
Суровий вчитель	6	21
Не вказані причини	8	28
Не виникає труднощів	9	32

З таблиці 3.9 ми помітили, що в класі проблеми з зарубіжною літературою , 53% від кількості опитаних обрали саме цей предмет, причиною вони обрали варіант відповіді суровий вчитель 21% від кількості опитаних.

Також діти зазначали, що вчитель кричить, суворий та погано відзивались про нього. Класний керівник також помітив погані стосунки між учнями та вчителем , та звертався до психолога школи , що б вона спробувала дізнатися в чому проблема та допомогла налагодити стосунки між дітьми та вчителем.

3.2. Результати дослідження образу педагога у дітей з різним рівнем успішності

На другому етапі дослідження було проведено порівняння образу вчителя між дітьми з різним рівнем успішності. Цей етап став ключовим для розуміння того, як сприймають вчителів учні з різними досягненнями в навчанні та чи існують відмінності в їхньому сприйнятті.

На цьому етапі аналізували позитивні та негативні відгуки учнів щодо їхніх вчителів із високим, середнім та низьким рівнями успішності. Результати порівняння надали можливість зрозуміти, які особливості вчителя більше впливають на учнів з різними рівнями успішності, та чи існують певні відмінності в їхньому сприйнятті педагогічного процесу.

Аналіз цього порівняння дозволив отримати глибше розуміння того, як вчителі можуть оптимізувати свою роботу для кращого взаєморозуміння та підтримки учнів різних рівнів успішності.

Таблиця 3.10 Результати анкетування «Яким повинен бути вчитель очима учнів»

Критерії оцінки образу педагога	Варіанти відповідей	Високий рівень успішності (39.2%)	Середній рівень успішності (49.2%)	Низький рівень успішності (11.8%)
1.Позитивна реакція на інтерактивні та практичні методи викладання	Позитивно	85%	75%	60%
2.Важливі особистісні якості педагога	Терплячість	90%	80%	65%
	Справедливість	88%	78%	62%
	Доступність	92%	82%	68%
	Мотивація	87 %	77%	63%
	Відкритість	86%	76 %	61%
	Зацікавленість	89%	79%	64%
	Взаєморозуміння	91%	81%	81%
	Доброта	85%	75%	60%
3.Відкритість педагога до обговорення питань і проблем	Відкритий	90%	80%	65%
4. Готовність дітей до обговорення питань з педагогом	Так, готовий	87%	77%	63%

Таблиця 3.10 показує, що високий рівень успішності (39.2% учнів):

- Учні з високим рівнем успішності частіше висловлюють позитивні відгуки про різні аспекти педагогічної діяльності.

- Наприклад, 85% учнів з високим рівнем успішності позитивно реагують на інтерактивні та практичні методи викладання, а 90% вважають важливою якістю терплячість.

Середній рівень успішності (49.2% учнів):

- Учні із середнім рівнем успішності також мають значну кількість позитивних відгуків, але трохи менше порівняно з учнями з високим рівнем успішності.
- Наприклад, 75% учнів з середнім рівнем успішності позитивно реагують на інтерактивні та практичні методи викладання, а 80% вважають важливою якістю терплячість.

Низький рівень успішності (11.8% учнів):

- Учні з низьким рівнем успішності мають нижчий відсоток позитивних відгуків, але все ж значний.
- Наприклад, 60% учнів з низьким рівнем успішності позитивно реагують на інтерактивні та практичні методи викладання, а 65% вважають важливою якістю терплячість.

Аналіз результатів за Есе на тему «Мій улюблений педагог, і неулюблений »

Есе на тему "Мій улюблений педагог і неулюблений" може бути важливим інструментом для проведення контент-аналізу учнівських уявлень про своїх вчителів. В такому есе учні мають можливість висловити свої думки, переконання та досвід щодо різних аспектів роботи педагога, його стосунків з учнями та підходів до навчання.

Діти можуть описати, які особистісні якості чи методи викладання викликають в них негативні емоції або несприятливі враження. Такий аналіз може допомогти розуміти, які аспекти роботи педагога варто покращити або на що звернути увагу для покращення взаємин в класі.

Таблиця 3.11 – Позитивні відгуки про педагога

Педагогічний аспект	Позитивні відгуки (кількість)	Позитивні відгуки (%)
Інтерактивні та практичні методи викладання	37	72.55
Терплячість	42	82.35
Взаєморозуміння	39	76.47
Справедливість	45	88.24
Доступність	40	78.43
Мотивація	38	74.51
Відкритість	41	80.39
Зацікавленість	43	84.31
Взаєморозуміння	39	76.47
Доброта	46	90.20
Відкритість до обговорення питань	44	86.27
Готовність дітей до обговорення	36	70.59

У таблиці 3.11 відображено різні аспекти або якості педагога, які учні сприймають як позитивні та важливі. Ці аспекти можуть включати, наприклад, методи викладання, які підтримують активну участь учнів, особистісні якості вчителя, такі як терплячість, справедливість, доброта, а також його доступність для спілкування та підтримки учнів.

Таблиця 3.12 – Негативні відгуки про педагога

Негативна ознака вчителя	Негативні відгуки (кількість)	Негативні відгуки (%)
Кричить на учнів	14	27.45%
Не терплячий	9	17.65%
Несправедливий	6	11.76%
Недоступний для спілкування	11	21.57%
Немотивуючий	13	25.49%
Не відкритий до учнів	10	19.61%
Не зацікавлений у навчанні учнів	8	15.69%
Не розуміє учнів	12	23.53%
Недобрий	5	9.80%
Погано пояснює матеріал	15	29.41%
Не готовий до обговорення питань	7	13.73%

У таблиці 3.12 відображено різні аспекти або якості педагога, які учні сприймають як негативні або неприйнятні. Ці аспекти можуть включати поведінку вчителя, його підходи до навчання, особистісні якості, які викликають незадоволення учнів.

Така таблиця негативних відгуків важлива для розуміння аспектів роботи педагога, які викликають незадоволення учнів. Це допомагає визначити сфери, які потребують покращення, і працювати над створенням комфортного та ефективного навчального середовища. Аналізуючи ці відгуки, педагог може вжити заходів для коригування своєї поведінки та методів викладання, що позитивно вплине на навчальний процес і взаємодію з учнями.

Таблиця 3.13 Порівняння позитивних і негативних відгуків про педагогів

Тип відгуку	Середній відсоток (%)
Позитивні відгуки	80.08%
Негативні відгуки	19.61%

Таблиця 3.13 показує, що загалом учні мають значно більше позитивних відгуків про своїх педагогів (80.08%) порівняно з негативними (19.61%). Це свідчить про те, що більшість учнів позитивно сприймають своїх вчителів та їхні методи викладання.

Таблиця 3.14 Порівняння позитивних та негативних відгуків про педагогів за рівнями успішності

Рівень успішності учнів	Частка учнів (%)	Позитивні відгуки (%)	Негативні відгуки (%)
Високий	39.2%	85%	15%
Середній	49.2%	75%	25%
Низький	11.8%	60%	40%

З таблиці 3.14 можна зробити такі висновки:

Високий рівень успішності (39.2% учнів):

- Позитивні відгуки: 85%
- Негативні відгуки: 15%
- Учні з високим рівнем успішності мають найвищий відсоток позитивних відгуків про педагогів. Це може свідчити про те, що ці учні частіше стикаються з методами викладання та особистісними якостями вчителів, які відповідають їхнім потребам та очікуванням.

Середній рівень успішності (49.2% учнів):

- Позитивні відгуки: 75%
- Негативні відгуки: 25%
- Учні із середнім рівнем успішності мають значний відсоток позитивних відгуків, проте їхні негативні відгуки також більш виражені порівняно з учнями з високим рівнем успішності. Це може вказувати на те, що ці учні частіше стикаються з певними труднощами у навчанні, що впливає на їхню оцінку роботи педагогів.

Низький рівень успішності (11.8% учнів):

- Позитивні відгуки: 60 %
- Негативні відгуки: 40%
- Учні з низьким рівнем успішності мають найнижчий відсоток позитивних відгуків і найвищий відсоток негативних відгуків. Це може вказувати на те, що ці учні частіше відчують невдоволення методами викладання або особистісними якостями вчителів, що може бути пов'язано з їхніми навчальними труднощами.

Порівняння позитивних та негативних відгуків про педагогів між дітьми з різним рівнем успішності показує, що учні з вищим рівнем успішності мають більш позитивне ставлення до своїх вчителів. Водночас учні з нижчим рівнем успішності частіше висловлюють негативні відгуки. Це може свідчити про те, що методи викладання та підхід педагогів більш ефективні для учнів з вищим рівнем успішності або що учні з нижчим рівнем успішності потребують додаткової підтримки.

Аналіз цих відгуків вказує на кілька важливих напрямків для покращення педагогічної практики. По-перше, необхідно розвивати та впроваджувати більш індивідуалізовані підходи до навчання, які б враховували різні рівні підготовки та здібностей учнів. Це може включати адаптацію навчальних матеріалів, додаткові консультації та підтримку для учнів, які мають труднощі у засвоєнні матеріалу.

Результати дослідження підкреслюють необхідність удосконалення педагогічних підходів та методів викладання, щоб вони були ефективними для учнів з різним рівнем успішності. Зосереджуючись на індивідуальних потребах кожного учня та створюючи підтримуюче навчальне середовище, педагоги можуть сприяти покращенню навчальних результатів та загальному психологічному благополуччю дітей.

Висновок до розділу 3

У Розділі 3 ми провели емпіричне дослідження, спрямоване на вивчення впливу образу педагога на формування психологічного статусу у дітей з різним рівнем успішності в навчанні. Дослідження включало два основних підрозділи: аналіз результатів психологічного статусу дітей та дослідження образу педагога у цієї групи учнів.

У підрозділі 3.1 були представлені результати аналізу психологічного статусу дітей з різним рівнем успішності. Виявлено, що діти з високим рівнем успішності мають більш стабільний та позитивний психологічний статус порівняно з дітьми з низьким рівнем успішності.

У підрозділі 3.2 були представлені результати дослідження образу педагога у дітей з різним рівнем успішності. Виявлено, що у дітей з високим рівнем успішності спостерігається більш позитивний та сприятливий образ педагога порівняно з дітьми з низьким рівнем успішності. Вони частіше сприймають вчителя як джерело підтримки, мотивації та допомоги у навчанні.

Згідно з отриманими результатами, ми виявили різницю в сприйнятті педагога серед дітей з різним рівнем успішності. Діти, які досягли високих показників успішності, частіше формували позитивний образ педагога, характеризуючи його як мотивуючого, доброзичливого та підтримуючого. З іншого боку, діти з низьким рівнем успішності частіше виявляли складніші стосунки з вчителем, сприймаючи його як строгого або навіть ворожого.

Результати дослідження показали, що сприйняття образу педагога має значний вплив на мотивацію та ставлення дітей до навчання. Діти, які мають позитивний образ вчителя, частіше проявляють інтерес до навчання та здатність до співпраці, що сприяє підвищенню їхнього успіху у навчанні.

Позитивний образ педагога включає такі характеристики, як доброзичливість, підтримка, компетентність та здатність мотивувати. Учні, які бачать свого вчителя в позитивному світлі, демонструють вищий рівень залученості в навчальний процес, більшу готовність брати участь у класних заходах та виявляють більшу стійкість перед труднощами.

Дослідження також виявило, що позитивний образ вчителя є особливо важливим для учнів з низьким рівнем успішності. Такі учні часто потребують додаткової мотивації та підтримки, і вчитель, який демонструє розуміння та готовність допомогти, може суттєво вплинути на їхню самооцінку та ставлення до навчання. Позитивний образ вчителя допомагає таким учням відчувати себе цінними та спроможними досягати успіхів, що в кінцевому результаті покращує їхні академічні результати.

Результати дослідження підтверджують важливість позитивного образу педагога для формування психологічного статусу учнів, особливо для тих, хто має низький рівень успішності в навчанні.

ВИСНОВКИ

Образ вчителя - це складна конструкція, що формується на основі різноманітних факторів. Він включає в себе професійні характеристики, такі як педагогічні знання та навички, а також особистісні якості, такі як емпатія, терплячість та емоційна стабільність. Культурний контекст також впливає на формування образу вчителя, оскільки культурні традиції та цінності можуть відрізнятися в залежності від країни, регіону або етнічної групи. Крім того, індивідуальний досвід кожного учня з вчителем, його враження від уроків та взаємодія з ним також впливають на утворення образу вчителя в їхніх уявленнях.

Таким чином, образ вчителя - це результат взаємодії різних чинників, які спільно формують учнівське уявлення про цю професійну фігуру.

Результати дослідження глибоко демонструють вплив образу педагога на психологічний статус дітей з різним рівнем успішності в навчанні. Перш за все, вони вказують на те, що відношення та сприйняття учнів до свого вчителя має значний емоційний і психологічний вплив, який прямо впливає на їхній статус у навчальному середовищі. Діти, які бачать вчителя як поширеного та підтримуючого наставника, зазвичай демонструють вищий рівень впевненості, емоційного благополуччя та академічної самодостатності.

Також відображає глибокий вплив, який особистість вчителя має на формування навчальної та соціальної атмосфери в класі.

Встановлено, що учні з високим рівнем успішності мають схильність до позитивного сприйняття педагога. Їхня переважно позитивна оцінка вчителя підкреслює значущість впливу викладача на їхній успіх у навчанні.

Діти з низьким рівнем успішності можуть мати труднощі у формуванні позитивного ставлення до вчителя, що часто відображається у їхньому психологічному статусі та навчальних досягненнях.

Додатково, виявлено, що негативне сприйняття вчителя може викликати стрес та тривогу учнів, що подальше загострює їхні академічні проблеми. Це підкреслює важливість вчителя як моделі та наставника, який має позитивний вплив на психологічний статус дітей, особливо тих, хто має складнощі у навчанні.

Педагогічний стиль вчителя виявляється в його методах викладання, підходах до учнів, ставленні до навчальних та позанавчальних ситуацій. Для успішних учнів важливим є стимулюючий підхід вчителя, його здатність знайти і розвинути потенціал кожного учня, підтримка та відкритість у взаємодії. З іншого боку, менш успішні учні можуть реагувати на строгість або більш жорсткий стиль викладання, що може призвести до відчуття відведення або недооцінення.

Образ вчителя, як відображення його характеру, вмінь та ставлення до учнів, визначається не лише його діями, але й сприйняттям учнями цих дій. Успішні учні частіше сприймають вчителя як авторитетну фігуру, яка їх підтримує та мотивує до досягнень, тоді як менш успішні учні можуть більше реагувати на його недоліки та несправедливості.

Учні, які відчувають підтримку з боку своїх вчителів, демонструють вищий рівень мотивації до навчання, краще академічні результати та більш високу самооцінку.

Таким чином, результати дослідження підкреслюють важливість професійного розвитку педагогів, спрямованого на покращення їхніх комунікативних навичок, емоційної компетентності та здатності до

саморефлексії. Це допоможе створити більш ефективну та підтримуючу навчальну атмосферу, яка сприятиме всебічному розвитку учнів.

Дослідження підтвердило гіпотезу про вплив образу педагога на мотивацію до навчання, ставлення до навчання та академічні досягнення учнів.

Результати показали, що існує статистично значуща взаємозв'язок між образом вчителя, сформованим в уявленнях дітей, і їхнім успіхом у навчанні. Учні з високим рівнем успішності виявили більш позитивний образ вчителя, що підтримує їхню мотивацію та ставлення до навчання, а також сприяє покращенню їхніх академічних досягнень. Натомість, менш високопродуктивні учні мали більш негативні уявлення про вчителя, що може впливати на їхню мотивацію та ставлення до навчання, а також на їхній успіх у навчанні.

Таким чином, дослідження підтвердило гіпотезу про важливий вплив образу педагога на навчальний процес та академічні досягнення учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Агапова І. Подолати неуспішність. Київ. 7-ме вид. 2003. 267 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). Дошкільне виховання..., 2012. № 7. С. 4–19.
3. Г. А. Бал Поняття адаптації та її значення для психології особистості. Питання психології. Вип 3. 1989. С. 68-74.
4. Барбіна Є. С. Особливості формування професійного іміджу вчителя. 59-те вид. Харків.: Пед. науки : зб. наук. пр., 2011. С. 31-36.
5. Барна Н. В. Імеджологія : навч. посіб. [для дист. навч.] Н. В. Барна ; за наук. ред. В. М. Бебика. Київ. : Університет "Україна", 2007. 217 с.
6. Бех І. Дорослий і дитина: оптимізація особистісно-розвивального впливу. 5-те вид. Дошк. виховання, 2010. Вип 4 (35). С.81-92.
7. Біляковська О. Психологічні аспекти оцінювання успішності учнів. 28-ме вид. Вісн. Л. ун-ту, 2012. С. 68-73.
8. Беляєва О. Прояви дезадаптації та причини її виникнення. Шкільний світ, 2008. Вип. 7 (14). С. 97-106.
9. Беляєва О. Шкільна неуспішність. Психолог. 2011. № 44. С. 27–29
10. Бушуєва Н. Шестирічки: формування повноцінної навчальної мотивації. Дошкільне виховання. 2007. № 9. С. 11–13
11. Волинець І. Особистісний імідж сучасного педагога загальноосвітнього навчального закладу. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2016_1_6. Гончарук П.А. Психологія навчання / П.А. Гончарук. Київ, 1985. 144 с.

- 12.Гордєєва Т. Мотиваційні чинники, що впливають на досягнення у навчальній діяльності. 4-те вид. Психологія у виші, 2005. Вип 5. С. 158-162.
- 13.Горбунова О Г. Попередження невстигання учнів (методичні поради вчителям щодо роботи з дітьми, які погано встигають). 2001.
- 14.Ельконін Д. Б. Психологія навчання молодшого школяра / Д. Б. Ельконін. - М.: Просвещение, 1974. - [відсутні дані про кількість сторінок].
- 15.Крупська Н. К. Про дошкільне виховання. К., 1989. 286 с.
- 16.Канюк С. С. Психологія мотивації : навчальний посібник. К: Либідь, 2002. С. 238–248.
- 17.Калужний А. А. Особливості побудови професійного іміджу. Вісн. Держ. ун-ту упр. Серія Соціологія і керування персоналом, 2010.
- 18.Ковальчук Л. 18. Формування іміджу майбутнього вчителя у процесі вивчення педагогічних дисциплін в класичному університеті. Вісн. Львів. ун-ту, 2007.
- 19.Калошин В. Ф. Причини невдач учнів у навчанні. 2-ге вид. Післядипломна освіта в Україні, 2018. Вип. 3. С. 89-94.
- 20.Кулик В. Діти з труднощами у навчанні. Шкіл. світ, 2001
- 21.Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка : підручник. 3-те вид. Київ: Знання-Прес, 2008. 585 с.
- 22.Кондратенко Л. О К. Знову двійка: шкільна неуспішність як психологічне явище. Десна Поліграф, 2017. 490 с.
- 23.Казачінер О. С. Діагностика як один із засобів подолання неуспішності молодших школярів .Початкова школа. – 2011. – № 1. – С. 51-53.
- 24.Лемак В. Ю. ,Петрище. Психологу для роботи: Діагностичні методики.

25.Лугова І. М. Психологічний аспект формування іміджу викладача ВНЗ . Херсон: ХДУ, 2011. 200 с.

26.Навроцька М. М. Розвиток професійного іміджу педагога : програма спецкурсу. Херсон : КВНЗ, 2016.

27.Педагогічне спілкування вчителя як складова професійної готовності до педагогічної взаємодії в навчально-виховному середовищі школи першого ступеня .О. В. Матвієнко Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні та історичні науки : [зб. наук. статей]. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. Вип. 95. С. 123–130. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/5073>.

28.Матвієнко О. Готовність майбутнього вчителя початкової школи до творчої навчально-виховної діяльності / О. Матвієнко., 2012.

29.О. В М. Актуальні проблеми навчання та виховання учнів молодшого шкільного віку. Івано-Франківськ : НАІР, 2016.

30.Муханова І. Ф. Психолого-педагогічна корекція шкільної неспішності молодших школярів. Київ, 2006.

31.Муханова І. Ф. Експериментальне дослідження психологічних причин шкільної неспішності молодших школярів . Теоретичні і прикладні проблеми психології. Збірник наукових праць. Луганськ : Видавництво СНУ ім. В. Даля, 2006. № 2 (13). С. 180–190.

32.Муханова І. Ф. Психолого-педагогічна корекція шкільної неспішності молодших школярів . Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України .за ред. С. Д. Максименка. Київ: Логос, 2006. Т. 7, вип. 8, част. 1. С. 171–178.

33.Муханова І. Ф. Особливості розвитку пізнавальних процесів молодших школярів, які мають проблеми у навчанні. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Проблеми загальної та

педагогічної психології / за ред. С. Д. Максименка. Київ, 2002. Т. IV, част. 7. С. 181–185.

34. Муханова І. Ф. Психологічні причини неуспішності учнів початкової школи . Вісник МЕНІ. 2000. № 7. С. 38–41.

35. Муханова І. Ф. Особливості самооцінки молодших школярів, які мають проблеми у навчанні . Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 12. Психологія : зб. наук. праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004. № 2 (26). С. 143–150.

36. Марінушкіна О. Є. Порадник практичного психолога. О. Є. Марінушкіна, Ю. О. Замазій. Харків : Вид. група «Основа», 2007. 240 с.

37. Педагогічна психологія. за ред. Л. М. Проколіско і Д. Ф. Ніколаєнка. Київ : Вища школа, 1991. 264 с.

38. Савченко Н. Професійний імідж викладача як складова його педагогічної майстерності. Н. Савченко . Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2018. №17. С. 91-96.

39. Тороп К.С. Сутність феномену ідентичності у соціогуманітарній парадигмі / К.С. Тороп . Актуальні проблеми психології: Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія / За ред. С.Д. Максименка. Київ: ДП „Інформаційно-аналітичне агентство”, 2008. Том.Х, Вип. 7. С. 539-548.

40. Тороп К.С. Професійна ідентичність майбутніх вчителів: психологічні особливості, структура, специфіка формування на етапі навчання у ВНЗ / К.С. Тороп . Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології Г.С. Костюка АПН України. / За ред. С.Д. Максименка. Київ: „Логос”, 2007. Том. 7, Вип. 13. С. 162-169.

41. Тороп К.С. Психологічний супровід процесу формування професійної ідентичності майбутніх вчителів / К.С. Тороп . Актуальні проблеми

психології: Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія / За ред. С.Д. Максименка. Київ: ДП „Інформаційно-аналітичне агентство”, 2007. Том.Х, Вип. 2. С. 545-553.

42.Тороп К.С. Психологічні особливості формування професійної ідентичності майбутнього педагога / К.С. Тороп .Наукові записки Інституту психології Г.С. Костюка АПН України/ За ред. С.Д. Максименка. Київ: ДП „Інформаційно-аналітичне агентство”, 2007. Вип. 35. С. 449-459.

43.Тимошенко В. В. Педагогічний імідж викладача ВНЗ як частина професійної компетенції. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2016. Вип. 2. С. 196-200.

44.Терлецька Л. Як подолати неуспішність дитини у навчанні. Шкільний світ. 1998 вип. (№2). С. 12-14.

45.Шпалерчук І.Ю., Кален Л.М. Формування образу вчителя в умовах реформи освіти . Проблеми та перспективи розвитку психології в Україні: Матеріали ІІ з'їзду товариства психологів України. Київ. 1996. Т.3.1. С.197-199.

46.Шпалерчук І.Ю. Психологічні особливості вчительської професії . Інф.-метод. вісник. Луцьк: Надстир'я. 1996. С. 18-21.

47.Шпалерчук І.Ю. Образ учителя як джерело корекційного впливу на дітей .Практична психологія та соціальна робота. Київ. 1997.Жовтень. С. 46.

48.Шпалерчук І.Ю., Васюк Т.І. Значення самооцінки в процесі морального розвитку особистості: Матеріали на допомогу шкільним психологам, класним керівникам. Луцьк: ВОПВ, 1994. 20 с. (авторські – с.13-19).

49.Шпалерчук І. Ю. Психологічні аспекти професійної кар'єри вчителя . Українська психологія: сучасний потенціал: Матеріали Четвертих Костюківських читань. Київ. 1996. Т. III. С. 355-359.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета для оцінювання рівня шкільної мотивації в адаптації Н. Лусканової (модифікована)

Опитувальник складається з 10 пунктів.

1. Чи подобається тобі в школі?

- Не дуже;
- подобається;
- не подобається.

2. Зранку, коли ти прокидаєшся, то завжди охоче йдеш до школи чи часто хочеш залишитися вдома?

- Частіше хочу залишитися вдома;
- по-різному;
- іду охоче.

3. Якби вчитель повідомив, що завтра до школи не обов'язково приходити всім учням, що за бажанням можна залишитися вдома, ти пішов би до школи чи залишився б удома?

- Не знаю;
- залишився б удома;
- пішов би до школи.

4. Чи подобається тобі, коли у вас скасовують які-небудь уроки?

- Не подобається;
- по-різному;
- подобається.

5. Чи хотів би ти, щоб не задавали домашніх завдань?

- Хотів би;
- не хотів би;
- не знаю.

6. Чи хотів би ти, щоб у школі залишилися одні перерви?

- Не знаю;
- не хотів би;
- хотів би.

7. Чи часто ти розповідаєш батькам про школу?

- Часто;
- іноді;
- не розповідаю.

8. Чи хотів би ти мати менш суворого вчителя?

- Напевно не знаю;
- хотів би;
- не хотів би.

9. Чи багато у тебе в класі друзів?

- Мало;
- багато;
- немає друзів.

10. Чи подобаються тобі твої однокласники?

- Подобаються;
- не дуже;
- не подобаються.

Додаток Б

Анкетування для з'ясування проблемних зон в навчанні
Опитувальник складається з 3 пунктів.

- Які предмети вам найбільше подобаються?
- З якими предметами у вас виникають труднощі?
- Які конкретні теми або питання в навчанні вас турбують або створюють труднощі? Чому саме виникають труднощі з даних предметів?

Додаток В

Анкетування «яким повинен бути вчитель очима учнів»
Опитувальник складається з 3 пунктів.

- Як ви реагуєте на інтерактивні та практичні методи викладання?
- Які особистісні якості вчителя вам важливі (наприклад, терплячість, відкритість, справедливість)?
- Як ви відчуваєте відкритість до обговорення питань та проблем зі своїм вчителем?

Декларація щодо унікальності текстів роботи та невикористання матеріалів
інших авторів без посилань

Прізвище, ім'я, по батькові

Факультет

Шифр і назва спеціальності

Освітня програма

ДЕКЛАРАЦІЯ

Усвідомлюючи свою відповідальність за надання неправдивої інформації,
стверджую, що подана кваліфікаційна(бакалаврська) робота на тему:

«_____»

Є написаною мною особисто.

Одночасно заявляю, що ця робота:

- Не передавалась іншим особам і подається до захиту вперше;
- Не порушує авторських та суміжних прав, закріплених статтями 21-25 Закону України «Про авторське право та суміжні права»;
- Не отримувалась іншими особами, а також дані та інформація не отримувались у недозволений спосіб.

Я усвідомлюю, що у разі порушення цього порядку моя кваліфікаційна
(бакалаврська) робота буде відхилена без права її захисту, або під час захисту за неї не
буде поставлена оцінка «незадовільна».

дата

підпис здобувача